

Pierre Teilhard de Chardin, een man van geest en toekomst,
Gerrit Teule (red.) uitgeverij Aspekt, 2016

Vijf leden van de Haagse Teilhard Studiegroep beschrijven in dit boek hoe de Franse priester, filosoof en paleontoloog Teilhard de Chardin (1881- 1951) de wetenschappelijke wijsheid van zijn tijd (de darwinistische evolutietheorie) in een eigen wereldbeeld integreerde en tot welke visie op evolutie van geest en bewustzijn dit heeft geleid. Ieder lid leverde zijn bijdrage(n), gerelateerd aan het eigen vakgebied (informatica, psychologie, biologie, theologie, techniek).

Het denken van Teilhard blijkt nog steeds actueel:
de betekenis van Teilhard voor de latere natuurwetenschap en naar welke onderwerpen van het heden en de toekomst dit kan worden doorgetrokken, worden in dit boek helder en goed leesbaar (ook voor mensen zonder veel kennis van de natuurwetenschappen) beschreven.

Een anekdote uit de jeugd van Teilhard geeft aan hoe de start was van zijn levenslange speurtocht naar "de dingen die niet verloren gaan", naar materie die evolueert en die zelfs in staat is de geest voort te brengen:
Bij het haardvuur worden zijn haren geknipt en valt een haarlok in het vuur en verdwijnt. Zijn moeder vertelt het angstige en verdrietige kind dat de dingen niet verloren gaan, maar veranderen, overgaan in een andere toestand. Teilhard gaat later op zoek naar een eigen god, een god van de duurzaamheid en meent die te vinden in het ijzer. Helaas, de ijzeren voorwerpen die hij verzamelde blijken te gaan roesten. Later meent hij duurzaamheid te treffen in stenen; zij bereiden in hem de ontdekking van een doelgerichte evolutie.

Voor Teilhard is de evolutie van de kosmos vanaf de oerknal – van levenloze materie, via de microscopisch kleinste levensvorm van de cel, naar de dieren en de mens – in onze tijd niet afgesloten of voltooid. Zijn evolutietheorie wordt in deel 1 beschreven en in deel 2 komen de relatie Teilhard - moderne wetenschap en de betekenis van zijn werk - gelegen in zijn mens-en wereldbeeld ontleend aan zijn evolutietheorie - aan de orde.

In zijn werk geeft Teilhard ook een duidelijke richting aan voor de toekomst ; "Teilhard en de toekomst" is dan ook de titel van deel 3. In dit deel is een van de onderwerpen kunstmatige intelligentie in het perspectief van de noösfeer en de verhouding wetenschap en religie. Het laatste onderwerp geeft het spanningsveld tussen beiden aan waar zijn conflicten met de r.k.kerk op terug te brengen zijn. Veel mensen beleven nu hun kosmische verbondenheid buiten de kerk. Teilhard bleef loyaal aan Rome, maar is er in zijn gedachten iets terug te vinden voor een weg naar een nieuwe spiritualiteit? Enkele voorbeelden die hierbij aansluiten worden gegeven. Tot slot komt de erkenning van Teilhard aan de orde.

Aan het einde van dit boek zijn de laatste woorden van Teilhard van zijn boek "Het verschijnsel mens" opgenomen. Heeft hij zijn lezers rondgeleid langs de feiten, door de metafysica, of door een droom?